

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Baptistae Mantuani Carmelit[a]e de patientia aurei libri tres

Baptista <Mantuanus>

Dauentrie, 1515

Comparatione rer[um] naturaliu[m] p[ro]bat meliore[m] e[ss]e vita[m]
sancta[m] cu[m] aduersis, q[uod] vita[m] foelice[m] cum vitijs ca.xliiii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30534

Liber Secundus.

nsi tabulā cōcremaret, Jouē olympiū, Phydias Capitoliū, et Epheſiā Dianā Mētor excluſerit, hęc hoīes oli mirabāt, et ad quāquē nale grēcie certamē afferebāt celebritatē fame, et immortalitatez noīa aucupātes. At de hoc totū qđ cernis, qđ etiā nō cernis, fabrefecit, oculos vt dedit videas, mētē vt cognoscas q̄ laude, q̄ honore dign⁹ est opifex, ps p̄ma tāti spectaculi s̄ ista mortalia corporea trena, si hęc bñ spectaueris, et opificē spectādo pia mētē colueris, ocul' tuis etna subiūciet, q̄ cū tāta aīni voluptate spectab, vt ab eis diuelli nūq̄ possis, si s̄o hęc primā p̄tez stulte et ifātilit' spectaueris, tanq̄ indign⁹ q̄ in mortalia videas, excluderis, p̄pterea scriptū ē de s̄ginib⁹ fatuls, qđ dū irēt oleū emē, clausa ē ianua, et clamantib⁹. Dñe dñe, aperi nobis rñsum est. Amē dico vobis nescio vos, excluſe s̄t, qz se ac alia male spectauerāt, nec in se et alijs Deuz cognouerāt, Uade ergo et gaudete in sorte ministerij hui⁹ ascitus a Deo, et fer qđ animo vite molestias vt trāsire possis ad diuinaz reruz coeleste spectaculuz

Cōpatione rex in equaliū pbat meliorē eē vitā sanctaz cum aduētis. q̄ vitam foelicē cum vitijs.

Hic est qđ ideo tecū volo pcurrere, vt ad diuinā **C. xliiij** sapiaz magis intent⁹ ei⁹ te bonitati credas securi⁹ Empedocles autor ē (licz id sibi vsurpet Aristo.) q̄ttuor esse mortaliū rerū semina primitiua, quę nūcupam⁹ elemēta, ignē, aerez, aquā, et terrā. Hęc ita contraria sunt, vt etiā cōueniant, sic colligata sunt, vt annuli q̄ttuor inuicē se cōplexi. Ignis qđ defecatus est elemētuz per siccitatez terre cōnerus ē, per frigiditatez, terra aque per humiditatez, aqua aeri, per caliditatez aer igni. Quattuor istę primę q̄litatez, caliditas, frigiditas, humiditas, siccitas, ita cōiugate sunt in elemētis, vt qualibet eaz bis repetita cōbinatiōes q̄ttuor reddāt. Qđ si q̄ras quę combinationuz istaz p̄stātor: rñdebo, videri eam quę in nobilissimo elemēto sit posita, hoc est siccitas et caliditas quę est in igne. Si vero vtra istarū qualitatū sit nobilior quęras non erit absurdus caliditati dare principatū, qz eaz primuz elemētum, et s̄

Liber Secundus

edūnicat (neq. n. propam habz) nō nisi tñ aeri scdo sibi in dignitate cōmunicat, siccitatē vero et terra p̄cipat. Uides em̄ iure nobili⁹ id qđ in scđz qđ id qđ in quartū a p̄mo diffundit, nā meliora melioribus natura cōiungit. Uides igit̄ vt hęc miro mō sibi coherēat, 2 in comparabili artificio colligēt, hoc qđez viderūt philosophi, at aliam rez coniugationē nō viderūt, quā volo (si placet) paucis explicem⁹. Quattuor i vniuerso gñā st̄ vitę, mūdāna, infernal, purgatoria, coelesti. hoc ē mūdāna ad coelestes, qđ terra ad ignē. Sicut. n. terre siccitatē 2 frigiditatē dam⁹, sic mundanę vitę attribuim⁹, pro frigiditate immūdicia, p̄ siccitate leticia. Qui em̄ scđm mūdi ritū vitaz ducunt, hi sunt de qbus d̄z, tenent tympanū et citharaz, et gaudent ad sonitū organi, ducūt in bonis dies suos, et in p̄cto ad inferna descēdūt, in quib⁹ rebus vir sapiēs, cū immūdicia leticia expressit, nō em̄ ad inferna descēdere dici possent, nisi essent vicij inuoluti. Coelesti vitę dam⁹ cuz sanctitate leticiaz, in purgatoriā vero (q̄ est vitę coelesti, qđ est aer igni) sanctitatē a coelesti deriuam⁹, eamq; tristicie copulamus, q̄ tristarī oporteat, q̄ torq̄ntur, infernali at̄ que om̄ino a coelesti sicut aqua ab igni diuersa ē, attributa ē immūdicies cōiuncta tristicie, Sūt igit̄ tot qualitatū combinatiōes in q̄ttuor his vitis quot et in elemētis. Uez ille corporeę, iste spūales que sunt sanctitas et leticia, sanctitas et tristicia, immūdicia tristicia, leticia immūdicia. Sed restat dubitatiōi r̄ndere. Uideoz em̄ infernalē vitā mūdānē p̄ponere, cū illaz aque cōfero, et istā terre, dicim⁹ hoc ideo nos focuisse, q̄ sicut aqua ē tellure subtilior ac immaterialior, sic et infernalis vita iā terrenis defuncta corporib⁹, q̄ten⁹ defecatioz, eaten⁹ videri possit esse p̄stantior, q̄ si cōtendas meliorē om̄ino esse mūdānā vitā, r̄ndebo 2 terrā in multis aque p̄ferēdaz. Sed age hęc p̄termittamus, sequamur ea que pl⁹ habent euidentie 2 min⁹ audacie, pl⁹ utilitatis, 2 min⁹ ambitiois. Mūdāna ergo vita cū coelesti cōmunem habet leticia, at infernalis aque cōparata cū coelesti habet sicut cum igne aqua, nullū cōmertuz, est em̄ tristis 2 sordida, at coelestis leta

Libet Secundus

et sancta. Purgatoria vero aeri collata, quia sancta est et tristis, infernali affe-
milata est in tristitia, in sanctitate coelesti, si ergo quis querat, quae istarum
combinationum sit potior, nonne respondebitur eorum sanctitate prestare leticia:
Quid enim his melius excogitari potest? Si vero queratur quae duarum
qualitatum sanctitatis, scilicet et leticiae preferenda sit, respondebimus eadem ra-
tione proponendam esse leticiae sanctitatem, qua siccitati caliditatem
paulo antea pretulimus, quod videlicet sanctitas est id, in quo secundum primo
preferabilius optimo coniungatur. Nam purgatoria quae precellit mundana
namque, coelesti in sanctitate coniuncta est. Quorsum haec putas aliter repeti-
ta: Nepe ut ex rebus naturalibus ostenderes legem praestantius esse cum sanc-
titate tristari, more illorum qui degunt in purgatorio, quam inter sordes et
inopiam more suorum exultare, quorum vita est in coeno volutari. Aegro-
tantium vero vita ut est omnium sanctorum commune iudicium, si bene (ut debet)
egritudines ferant, non mundana vita est sed purgatoria, si purgatione
indigent, si autem non oegerint, in egritudine tutela est futurum, primo ad sanctis-
tatem hortamentum, utriusque meritum augmentum. Uide iam ubi sis, eo. n.
ratiocinando deductus es, ut tibi necesse fatendum sit legem melius esse,
poenas ferre cum sanctitate, quam in vite turpitudine letari. Sed paulisper
ad elementorum speculationem redeamus. Ignis superne ubi coelo iungitur, est
defecatio, ubi aerem circumit, in aerem degenerat, aer ubi ignem contingit
est rarior, clarior ubi aquam committit, densior, obscurior, nebulis enim
et vaporibus affectus, imbibit alienae naturae contagium. Aqua ubi ter-
re vicina est, terrestrius est, ubi magis distat, purgatio, limpidior, ter-
ra quae aquis abluitur mundior, ut arena, quae terra est diluta. Inferiora
igitur ea parte qua superiora contingunt, meliora sunt. Purgatorij er-
go vita, quae secundo gradu est a coelesti, ea parte qua coelesti appropinquat,
est melior, appropiat autem per sanctitatem, quod si tantum conari et perficere posses
ut haberes eorum sanctitatem leticiae more apostolorum, de quibus scriptum
est. Ibant apostoli gaudentes a conspectu concilij, quoniam digni habitus sunt
pronome Iesu contumeliam pati, iam purgatoria vita transiret in coelestes,
essetque homo non terrenus, sed coelestis cum apostolo iam non tu viveres sed

Libet Tertius

viueret in te Chr̄us. Laborāduz igit̄ quoad fieri potest, vt in hoc vj
et breuis purgatorio, viuere sc̄tē incūd eqz valeas, q̄ si faceres, iā bñ
tudinē vicin⁹ coelestē i terris vitā inciperes, et sicut aer igni cōtigu⁹,
parum ab ignis natura sc̄ūgitur, sic hō patiens et gaudēs videtur
in angeloz trāsisse cōfortiuz, Dinc Paulus dicebat, nr̄a autem con
uersatio est in coelo, et alios exhortat clamās. Quē sursus sunt q̄
rite. nō quē sup terraz, q̄ sursus sunt sapite, et in psalmo d̄r. Cor meū
et caro mea exultauerūt in Deum viuuz

**Quod tolerātia aduersitatum facit breuiorem
transitum ad paradīsum.** **Ca. xlv.**

Audi (p̄cor) et al i q̄d insipiciēte meē sustine. Si dicat vbi De
us, vbi xxx. ānos i hac vita, et totidē post mortē i purgatorio
egeris, p̄tin⁹ in coelū admitteris. Dic sodes, si coeli gaudia recte estis
mauerz nōne lōge magis eēt votis expetēduz, vt purgatorij tps euz
vitē spacio, q̄ nō nisi breuis esse p̄t, sil̄ excurreret: et vtzqz vita scilicet
et purgatio vna, eadezqz periodo finē accipet, q̄ coeli mox cōsors fi
eres, q̄ post vitaz q̄ non laboriosa et q̄ r̄nosa esse p̄t, vt maiorib⁹ itez
cruciatib⁹ destinari: et a coeli desiderio tā diu fraudari, via ad bonuz
q̄sto p̄pendiosior, tāto optabilior, qz melior. Habes igit̄ p̄cipua Dei
liberalitate mun⁹ hoc magnū et singulare, q̄d multis p̄cib⁹ impetrā
dū, q̄d magno eēt p̄cio coemēduz, q̄ videlicet si q̄ aiō fers, viuis sil̄
et purgaris. Utere igit̄ tāto Dei bñficio, nec sinas occasiōez hāc tan
tā euolare, ferūt em̄ fortūaz duas habere comites, occasiōez, et p̄niaz
et cū ad quēqz venerit offerreprimuz occasiōē, eā cū ob lata ē, nō ar
ripiēti relinquere p̄niaz, quam greci dicunt **ΜΕΤΑΝΟΙΑΝ**. Quo
dat̄ intelligi occasiōez sp̄ esse l̄ querēdaz vel expectādaz, et q̄ inuen
tā vel repta z neglexerit, solū poenitere, Patrādi ergo taz preclari ac
salutaris negociū oportunitatē amplectare, et q̄ eā tibi obtulerit, Deo
grās age. Nā si sic egeris, ista corpis tui terra, q̄li oportūos imbres
accipiēs, et coloni versata ligonib⁹, q̄ magis vexabit, tāto vberiores
afferet fruct⁹, et tāde z disces nō illusuz te a dño. Sed ad petrā, hoc